

Rollesammenblanding

Det oppstår rollesammenblanding når en profesjonell behandlingsrelasjon blir privatisert og/eller seksualisert av en profesjonell behandler. Statens helsetilsyn ser svært alvorlig på en slik rollesammenblanding og reagerer som hovedregel med å tilbakekalle helsepersonelllets autorisasjon. Leger, psykologer og fysioterapeuter er overrepresentert, men antallet tilsynssaker mot ufaglært personell innen psykiatri- og rusmiddelomsorgen er økende.

Forekomst

I 2009 tilbakekalte Statens helsetilsyn 108 autorisasjoner, hvorav 11 (10 prosent) var begrunnet i rollesammenblanding. I perioden 2002-2010 har Statens helsetilsyn behandlet til sammen 116 enkeltsaker som gjelder rollesammenblanding. Helsepersonelllets autorisasjon ble tilbakekalt i 74 saker, mens det ble gitt advarsel i 40 saker. I seks saker fikk helsepersonellet begrenset sin autorisasjon. Fordeelingen mellom grupper helsepersonell fremgår av tabellen nedenfor.

Helsepersonellgruppe	Antall
Leger	51
Sykepleiere	15
Hjelpepleiere	14
Fysioterapeuter	10
Psykologer	10
Andre helsepersonellgrupper	8
Uautorisert personell	8

Sammenholdt med antallet av autorisert helsepersonell i Norge viser tilsynssakene som gjelder rollesammenblanding en overrepresentasjon av psykologer, leger og fysioterapeuter. Det er også grunn til å merke seg at saker som gjelder ufaglært helsepersonell utgjør nesten 10 prosent av det totale antall saker. Dette gir arbeidsgiver en utfordring når det gjelder opplæring på arbeidsplassen.

Hvorfor er rollesammenblanding så alvorlig

Behandlingsrelasjoner er i utgangspunktet et skjevt maktforhold hvor behandleren, det vil si helsepersonellet, har kompetanse til å hjelpe pasienten med sine helseproblemer, en kompetanse pasienten ofte vil være avhengig av. Denne maktubalansen er særlig fremtredende i behandlingsrelasjoner hvor helsepersonell yter helsehjelp til pasienter med psykisk sykdom eller rusmiddelavhengighet, og hvor pasienten ofte vil være i en særlig sårbar situasjon. Det er helsepersonelllets ansvar ikke å misbruke behandlingsrelasjonen til å dekke egne sosiale og/eller seksuelle behov. Dette gjelder under pågående behandling, men også i tiden etter at behandlingen er avsluttet.

Allmennhetens tillit til helsepersonell og helsetjenesten er knyttet til en forventning om at helsepersonell yter helsehjelp i den hensikt å gi pasienter nødvendig og forsvarlig helsehjelp, og ikke ut i fra hensynet til at helsepersonellet skal dekke egne behov.

Statens helsetilsyn anser at privatisering og/eller seksualisering av behandlingsrelasjoner er faglig uforsvarlig og et alvorlig misbruk av den tillit helsepersonellet er gitt av samfunnet og helsemyndighetene.